

Dalyko pavadinimas / Course title: Kultūros sociologija / Sociology of Culture

Dalyko tipas / Type of course:

Pasirenkamas doktorantūros dalykas / Optional doctoral programme course

Apimtis kreditais (ECTS) / Number of credits allocated (ECTS): 6

Dėstytojas / Name of lecturer: Prof. Artūras Tereškinas

Dalyko anotacija / Course abstract:

Kurse pristatomos skirtingos šiuolaikinės kultūros sociologijos teorinės perspektyvos, metodologinės problemos ir empiriniai tyrimai. Aptariamos tokios temos kaip kultūrinės industrijos ir kultūrinės rinkos, kultūrinių objektų ir auditorijų santykis, subkultūrų konstravimas, kultūros ir emocijų ryšys, organizacijų kultūros ir subkultūros, kultūra ir urbanizmas, postmodernios kultūros plėtotė ir kultūros studijos (*cultural studies*). Kurse gilinamasi į kultūros sociologijos studijas apie kultūros gamybą, platinimą ir vartojimą. Daug dėmesio skiriama populiariajai kultūrai. Kurso metu doktorantai atliks pasirinkto populiariosios kultūros objekto tyrimą ir analizę.

This course focuses on current theoretical perspectives, methodological issues, and empirical work in the sociological study of culture. It examines selected topics in the sociology of culture and different perspectives of the study of culture. Sociological accounts of the production, distribution and consumption of culture and different modes of analysis of culture and cultural products are also studied during the course. The course covers such topics as cultural industries and markets, the relationship between cultural objects and audiences, the construction of subcultures, the relationship between culture and emotions, the construction of social problems, organizational cultures and subcultures, urban culture, postmodern culture and cultural studies.

Siekiami dalyko studijų rezultatai / At the end of the course a doctoral student is expected to be able to:		
Trečiosios studijų pakopos studijų rezultatų aprašymo dalys	VDA, LKTI ir LMTA menotyros krypties doktorantūros programos siekiami rezultatai	Dalyko rezultatai
<i>Žinios, jų taikymas:</i> Naujausios sistemingos mokslinių tyrimų arba meninės veiklos žinios, kurias geba taikyti kuriant naujas fundamentines žinias ir idėjas, sprendžiant strateginio pobūdžio veiklos uždavinius.	<ul style="list-style-type: none">• įgyja naujausių sistemingų savo srities mokslinės veiklos žinių ir patys jas kuria.• geba taikyti naujas fundamentines žinias ir idėjas, keliant ir sprendžiant savo srities strateginio pobūdžio uždavinius.	<ul style="list-style-type: none">• Įgyja sistemingų žinių apie šiuolaikinės kultūros sociologijos teorinių ir metodologinių perspektyvų kryptis• Geba formuluoti su kultūros gamyba, platinimu ir vartojimu susijusias tyrimų problemas ir taikyti skirtingas šiuolaikinės kultūros sociologijos teorijas• įgyja sisteminių žinių apie aukštosios, žemosios, populiariosios kultūrų

		<p>problemas šiuolaikinių kultūros teorijų kontekste</p> <ul style="list-style-type: none"> • geba aptarti pagrindines kultūros sociologijos, kultūros studijų ir šiuolaikinių subkultūrų tyrimų tendencijas
<p><i>Gebėjimai vykdyti tyrimus:</i> Geba pasiūlyti, analizuoti, sintetinti, sisteminti ir kritiškai vertinti naujas ir sudėtingas idėjas, ieškant originalių mokslinių, meninės veiklos ir visuomeninės reikšmės strateginių sprendimų, sprendžiant sudėtingas mokslo, visuomenės ir kultūros plėtros, profesinės veiklos arba meninės veiklos problemas. Geba planuoti ir vykdyti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius didelės apimties tyrimus arba kultūros ir meno projektus, kurie reikšmingai išplečia žinių ribas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • geba pasiūlyti, analizuoti ir kritiškai vertinti naujas idėjas, ieškant originalių mokslinės veiklos ir visuomeninės reikšmės strateginių sprendimų. • geba planuoti ir vykdyti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius didelės apimties tyrimus arba kultūros ir meno projektus, kurie reikšmingai išplečia žinių ribas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geba analizuoti atskirose kultūrose konstruojamas socialines problemas naudojantis kurse analizuotomis šiuolaikinėmis kultūros sociologijos teorijomis • Geba kritiškai vertinti ir analizuoti kultūros objektų ir auditorijų santykį • Geba pademonstruoti sisteminę kultūros sociologijos teorinių perspektyvų ir metodologinių kultūros tyrimo problemų supratimą
<p><i>Specialieji gebėjimai:</i> Geba, remiantis naujausiomis mokslinių tyrimų teikiamomis žiniomis, kurti originalias mokslinių tyrimų, studijų, kultūrinės ir meninės veiklos, naujovių kūrimo priemones ir instrumentus. Geba savarankiškai dirbti intelektualinį, meninį ir kūrybinį darbą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • turi susiformavusią pasaulėžiūrą, profesines ir bendrąsias kompetencijas, reikalingas savarankiškai mokslinei tiriamajai veiklai vykdyti ir naujovėms diegti. • geba kurti inovatyvias savo srities mokslines ir kūrybines idėjas ir priemones bei instrumentus jų raiškai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geba pademonstruoti analitinius gebėjimus ir metodologinius įgūdžius formuluojant ir įgyvendinant originalų empirinį tyrimą kultūros sociologijos tema • Geba formuluoti naujus probleminius klausimus ir idėjas kultūros sociologijos srityje.
<p><i>Socialiniai gebėjimai:</i> Geba bendrauti su kolegomis, mokslinė bendruomene ir visuomene, perteikiant savo veiklos srities naujoves ir tolesnės plėtros perspektyvas, plėtoti kūrybinę veiklą bei kultūrą, skatinti visuomenės raidai palankią techninę, visuomeninę ir kultūrinę pažangą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • geba bendradarbiauti su mokslo ir kultūros bendruomene inicijuojant inovatyvius nacionalinės reikšmės ir tarptautinius mokslinės tiriamosios veiklos projektus. • plėtoja mokslinę tiriamąją veiklą, formuojančią visuomenei palankų kultūrinį ir socialinį kontekstą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geba bendradarbiauti su kolegomis ir kultūros bendruomene inicijuojant kultūrinių industrijų ir kultūrinių rinkų problemas • plėtoja tiriamąją veiklą, susijusią su Lietuvos kultūroje konstruojamomis socialinėmis problemomis naudodamiesi kurse analizuotomis šiuolaikinėmis kultūros sociologijos teorijomis.
<p><i>Asmeniniai gebėjimai:</i> Geba tobulėti, projektuoti tolesnę savo ir ekspertų</p>	<ul style="list-style-type: none"> • plėtoja asmeninę saviraišką, formuoja mokymosi visą 	<ul style="list-style-type: none"> • Plėtoja kritinio vertinimo nuostatas į aukštąją, žemąją

<p>komandos mokymosi perspektyvą. Imasi atsakomybės kritiškai vertinti strateginius savo veiklos srities sprendimus, geba greitai reaguoti į dinamiškus visuomeninės, ekonominės, kultūrinės ir technologinės aplinkos pokyčius, atskleisti ir plėtoti kūrybinius intelektualinius asmens gebėjimus.</p>	<p>gyvenimą įgūdžius, kritinio vertinimo nuostatas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • plėtoja kūrybinius ir intelektualinius gebėjimus nuolat kintančioje profesinėje ir socialinėje aplinkoje. 	<p>ir populiariąją kultūrą kasdieniame gyvenime</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plėtoja kūrybinius ir intelektualinius gebėjimus gilindamiesi į kasdienybės kultūros tyrimus bei medijų, technologijų ir globalios kultūros santykį.
--	---	--

Dalyko turinys / Course content:

I tema. Kultūra ir šiuolaikinė kultūros sociologija. Šioje temoje apibūdinamos vyraujančios šiuolaikinės kultūros tyrimo perspektyvos, pristatomos pagrindinės kurse analizuojamos temos.

II tema. Kultūros gamyba, platinimas ir vartojimas. Šioje temoje analizuojamos kultūrinių industrijų ir kultūrinių rinkų problemos. Gilinamasi į televizijos kaip kultūros gamybos, platinimo ir vartojimo pavyzdį.

III tema. Kultūros objektai ir auditorijos. Šioje temoje analizuojamas auditorijų ir skonio kultūrų santykis bei aptariami klasės, statuso ir kultūrinio kapitalo klausimai kultūros vartojime.

IV tema. Kultūrinis socialinių problemų konstravimas. Šioje temoje analizuojamos socialinės problemos kaip kultūriniai objektai. Aptariami konkrečių socialinių problemų – socialinės nelygybės, skurdo ir rasizmo – konstravimo ypatumai.

V tema. Kultūra ir emocijos. Šioje temoje koncentruojamasi ties kultūros ir emocinio susijaudinimo santykiu bei apibūdinamas emocijų poveikis socialinei kaitai.

VI tema. Miesto kultūra. Šioje temoje aptariama miesto kultūros tyrinėjimų tradicija daugiausia dėmesio skiriant Walterio Benjaminui, Micheliui de Certeau ir Henri Lefebvre'ui.

VII tema. Aukštoji, žemoji ir populiarioji kultūros kasdieniame gyvenime. Šioje temoje aptariami masinės vs. popkultūros debatai ir gilinamasi į kasdienybės kultūros tyrimus.

VIII tema. Kultūros studijos ir subkultūrų analizė. Šioje temoje analizuojamas subkultūrų ir plačiosios subkultūros santykis daugiausia dėmesio skiriant jaunimo subkultūrų politikai ir jos tyrimams. Keliami kultūros, reprezentacijos ir hegemonijos klausimai.

IX tema. Populiarioji kultūra kaip pasipriešinimas. Šioje temoje aptariami būdai, kuriais vartotojai išnaudoja popkultūrą kaip pasipriešinimo įrankį. Analizuojamas seksualinės subkultūrų kaip seksualinių disidentų pavyzdys.

X tema. Tatuiruotųjų bendruomenės ir odiniai žmonės. Šioje temoje analizuojami du skirtingų subkultūrų pavyzdžiai.

XI tema. Kultūra ir organizacijos. Šioje temoje aptariamos organizacijų kultūros ir subkultūros, analizuojamas kultūros ir motyvacijos santykis. Analizuojami atskiri organizacinės kultūros Lietuvoje pavyzdžiai.

XII tema. Globalizacija, kultūra ir kasdienis gyvenimas. Šioje temoje daugiausia dėmesio skiriama naujųjų medijų, technologijų ir globalios kultūros analizei.

Studijų metodai / Teaching methods:

Paskaitos, seminarai, darbas grupėse, individualūs pranešimai, savarankiškos studijos.

Vertinimo kriterijai ir metodai/ Criteria and methods of assessment:

Rašto darbas (vertinamas rašto darbo problemos apibrėžimas, tikslų ir uždavinių pateikimas dėstymo ir apibendrinimo aiškumas)

Dalyvavimas seminaruose (vertinamas perskaitytos medžiagos įsisavinimas ir gebėjimas atsakyti į dėstytojo pateiktus klausimus kiekvienam seminaro skaitiniui)

Baigiamasis egzaminas raštu (vertinamas gebėjimas aiškiai ir glaustai atsakyti į pateiktus esė klausimų remiantis paskaitų medžiaga ir kurso skaitiniais)

Atsiskaitymo formos / Forms of assessment forms:

Užduotys, atsiskaitymo formos, vertinimas / During the course students are expected to fulfill the following assignments:	
Užduotis / Assignment	Procentinė galutinio įvertinimo vertė / Value in per cent from the final grade
Rašto darbas	30 %
Dalyvavimas seminaruose	20 %
Baigiamasis egzaminas	50 %

Dėstymo kalba / Language of instruction: lietuvių / Lithuanian

Privaloma literatūra / Reading list:

1. Griswold, Wendy. *Cultures and Societies in a Changing World*. 4th edition. 2012.
2. Bennet, Andy. *Culture and Everyday Life*. Thousand Oaks: Sage Publications, 2005.
3. Bennett, Tony et al. *Culture, Class, Distinction*. London: Routledge, 2009.
4. Webb, Jen, Schirato, Tony, Danaher, Geoff. *Understanding Bourdieu*. Australia: Alen & Unwinn, 2002.
5. Tereškinas, Artūras. *Popkultūra: jausmų istorijos, kūniški tekstai*. 2013.
6. Parker, Simon. *Urban Theory and the Urban Experience: Encountering the City*, 2004.
7. Illouz, Eva. *Saving the Modern Soul: Therapy, Emotions and the Culture of Self-Help*, 2008.

Papildoma literatūra / Additional literature:

1. Gelder, Ken. *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*. New York: Routledge, 2007.
2. Hall, John R., Neitz, Mary Jo, Battani, Marshall. *Sociology on Culture*. New York: Routledge, 2003.
3. Tudor, Andrew. *Decoding Culture: Theory and Method in Cultural Studies*. Thousand Oaks: Sage Publications, 1999.
4. Fiske, John. *Reading the Popular*. New York: Routledge, 2000.